

NASVETI OBISKOVALCEM GORA

Mi turisti in alpinisti prihajamo iz družb, v katerih smo navajeni na obilico opreme, veliko prtljage in na lahek način odstranjevanja odpadkov. Naše navade povzročajo nastanek najrazličnejših odpadkov, nekaterih od njih narava ne more razgraditi. Ti odpadki ostajajo za nami v gorski naravi: najsi so le odvrženi, skriti ali zakopani, ostanki naše civilizacije so tuji v gorski pokrajini.

Program UIAA »Odstranjevanje smeti in neproizvajanje odpadkov« je namenjen vsem, ki se ukvarjajo z izleti, da bi z njim uresničili naš skupni cilj: čiste gore. Da bi dosegli ta cilj, moramo sodelovati vsi:

- uradne institucije držav, ki jih obiskujemo,
- potovalne agencije, organizatorji potovanj, vodje odprav in trekingov,
- lokalne oblasti obiskovanih držav in lokalni organizatorji,
- vodje odprav, izletov in gorski vodniki,
- proizvajalci in dobavitelji opreme in hrane,
- ne nazadnje tudi vsi mi, udeleženci odprav in izletov.

Ko načrtujemo planinski izlet, odpravo, treking ali posamezen vzpon, upoštevajmo dve osnovni pravili:

1. Ne proizvajamo odpadkov.
2. Neizogibne odpadke odstranimo na okolju in odpadku primeren način.

V naslednjih odstavkih UIAA predlaga nekaj pomembnih pravil za ravnanje z nastajajočimi odpadki.

INFORMACIJA ZA ORGANIZATORJE TREKINGOV IN ODPRAV

Ljudje, ki jih peljete v gore, bi radi uživali lepoto gorske narave, ne da bi jih pri tem motile smeti, posejane ob poteh in na tabornih prostorih. Tako je torej tudi v vašo korist, da storite vse, kar je možno, da skupaj ohranimo lepoto gorske narave tudi za vaše prihodnje goste. Radi bi vam pomagali ravnati tako, da za seboj ne boste pustili neprijetnih sledov v obliki smeti in odpadkov.

Odpadkov se lahko znebite na okolju prijazen način, če:

- zakopljete v zemljo organsko razgradljive odpadke,
- zažgete neškodljivo goreče smeti,
- odnesete problematične odpadke s seboj. Odpadkom se najlaže izognete že pred začetkom potovanja:
- seznanite in ustrezno izobrazite vse svoje sodelavce, vodnike, sirdarje, kuharje in kuharsko

osebje, pa tudi svoje nosače o ravnanju z odpadki;

- odgovornost za ravnanje z odpadki nosijo tisti, ki vodijo potovanja (vodniki, sirdar, kuhar);
- povejte svojemu kuharju: ne uporabljajte hrane iz pločevink, uporabljajte sveže sadje, zelenjavo in meso vzdolž poti;
- usposobite vaše kuharsko osebje, da bo takoj ob nastanku ločevalo odpadke v organsko razgradljive, gorljive in tiste, ki jih je treba odnesti (odnesti je treba: baterije, plinske bombice, posode za gorivo, pločevinke, plastične posode);
- kritično pregledajte opremo in hrano, ki jo nosite s seboj;
- opremo in hrano pakirajte v večkrat uporabne zaboje, hrano (npr. kavo, sladkor, mezge) napolnite v takšne posode, ki jih lahko ponovno uporabite. Če že morate uporabiti zaboje za enkratno uporabo, uporabite takšno iz gorljivih ali razgradljivih materialov (papir, juta, koši);
- pravočasno organizirajte povratni transport neizogibnih odpadkov (nosači, tovarne živali).

Med potovanjem samim:

- uporabljajte ustaljene taborne prostore in ognjišča, ne kurite nepotrebnih ognjev in varčujte z drvmi,
- ves čas razvrščajte odpadke in ves čas skrbite za njihovo uničevanje (zakopavanje, sežig) ali transport v dolinska smetišča,
- postavite latrine ob vaših tabornih prostorih, poskrbite za zasutje latrine ob vašem odhodu,
- poskrbite, da za vami ostanejo počivališča in taborni prostori povsem čisti in brez odpadkov. Pred odhodom mora odgovorna oseba natančno pregledati, da za vašo skupino ni ostalo kaj smeti.

INFORMACIJA ZA GORSKE VODNIKE, VODJE ODPRAV IN TREKINGOV

Vaša vloga pri zmanjševanju zasmetenosti gora je bistvena! Vaše izkušnje in vpliv so nadvse pomembni, če želimo gore ohraniti čiste. Svetujte, obveščajte in z zgledom pomagajte svojim klientom. Opazujte in opozarjajte med potovanjem in na tabornih prostorih. Nadzorujte zbiranje in odnašanje problematičnih odpadkov.

INFORMACIJA ZA ALPINISTE, GORNIKE, TREKERJE IN TURISTE

Potujte z manj prtljage!

S seboj vzemite le najbolj potrebno opremo. Poskusite preživeti nekaj časa brez stvari, ki

niso nujno potrebne. Če s seboj ne boste vzeli nepotrebnih stvari, boste na potovanju manj obremenjeni, imeli boste manj skrbi in bolj svobodni boste spoznavali neznano.

Ali s seboj res potrebujete:

- walkman in radio s kasetami in rezervnimi baterijami,
- veliko kamero z množico filmov,
- prenapolnjeno toaletno torbo in toliko zdravil,
- veliko škatlo osvežilnih robčkov, ki so vsak posebej zataljeni v aluminijasto folijo?

Ne nosite s seboj stvari z obilo embalaže!

Skrbno pazite, da s seboj vzamete le material in potrebščine, ki so pakirani v okolju prijazne snovi. Aluminijasta folija, konzerve, plastične

posode in steklenice so smeti, ki se v naravi ne razgradijo. S seboj jemljite le tiste stvari, ki so pakirane v neškodljivo gorljive ali organsko razgradljive materiale.

Problematične odpadke odnesite nazaj domov!

Problematične odpadke, ki se jim niste mogli (ali niste hoteli) odreči na poti, odnesite nazaj domov. Baterije, zdravila, plastika, folije in podobno so produkti naše civilizacije in ne spadajo v gorsko naravo, čeravno jih skrijete ali zakopljete.

UIAA-Komisija za varstvo gorske narave
Komisija za odprave

(Prevedel dr. Tomaž Vrhovc)

NEKATERE NAŠE ALPSKE DOLINE BO TREBA ZAPRETI

VRŠIČ S CESTNINO?

Avtomobilisti naskakujejo Alpe. V tesne gorske doline se po cestnicah, ki so pogosto makadamske, slabe in brez izogibalšč in parkirnih prostorov, valijo kolone avtomobilov, ne le osebnih, temveč tudi kombijev, avtobusov in neredko tudi malih tovornjakov. Hrup in smrad, ogrožanje pešcev, teptanje travnikov, vznemirjanje živine, odganjanje divjadi, podiranje ograj in še kaj...

Slej ko prej bo treba ukrepati, čeprav bodo odpori močni in seveda kar se da argumentirani. Lahko uganete, da se bodo najbolj upirali vikendaši, ki so si vzeli nekatere gorske koticke tako rekoč v zakup in s svojo navidezno skrbjo za okolje in naravo terorizirajo na eni strani izletnike, na drugi pa kmete; seveda vse v skladu s pregovorom, da pes laja zaradi sebe in ne zaradi vasi.

Nekatere najlepše gorske doline bo treba slejkoprej zapreti za javen avtomobilski promet, urediti pred njimi parkirišča in organizirati po dolinah (po potrebi) ustrezen javni prevoz, seveda ne brezplačen. Naj navsezadnje nekdo v tem kraju nekaj zasluži in hkrati skrbi, da bo pot označena in prevozna, dolina dostopna izletnikom in rešena pločevinaste invazije!

Seveda bi bil dovoz v take doline dovoljen reševalnim, gasilskim in policijskim avtomobilom, dostavnim prevozom (ob določenih urah), invalidom in (res) stalnim prebivalcem ter (pod nadzorom!) vikendašem.

V mislih imamo doline, kakor so Logarska, Vrata, Tamar, Kamniška Bistrica (od Kopišč naprej), Zadnjica, Bavšica in še nekatere. Gostinci, ki v takih dolinah nudijo svoje storitve, bodo najpogosteje tudi organizatorji omenjenega javnega prevoza. Izkušnje iz Avstrije, Nemčije in Švice kažejo, da se je po takih zaporah dolin

obisk najprej nekoliko zmanjšal (ne povsod), potem pa nekajkratno povečal. Začeli so prihajati tudi izletniki, ki so se prej teh dolin izogibali zaradi neprijetnega in nevarnega avtomobilskega prometa.

CESTNINA-REKLAMA ZA VRŠIČ

Tudi bi lahko na nekaterih naših gorskih cestah vpeljali cestnino. V Alpah je takih cest veliko, ne le glavnih, kjer so predorji, temveč tudi majhnih in izrazito turističnih. Seveda je cestnino mogoče zahtevati le na cestah, ki imajo (brezplačno) alternativo.

Brez predsodkov bi lahko vpeljali cestnino na cesti čez Vršič med Eriko in Kugyjem. Ne visoko, da bi Triglavski narodni park, denimo, čez noč obogatel in izzval hudo zavist, temveč ustrezno vsoto. Nabralo bi se nekaj denarja, vsaj za sprotno vzdrževanje in nadzor te ceste, da bi ne bila več odvisna od dolinskih cestarjev, ki bi jo najraje kar črtali s svojega seznama.

Primeri iz tujine kažejo, da se je povsod po uvedbi cestnine zanimanje za tako cesto povečalo. Mi že vemo, kaj in kako je z Vršičem, da

Everest je dva metra nižji

Kot so pokazale najnovejše (in glede na to verjetno najnatančnejše) meritve, je Mount Everest, najvišja gora sveta, dva metra nižji, kot smo mislili doslej. Uradna višina je odslej 8846,10 metra, to je 2,03 metra manj kot doslej.

Gorniki, ki vsako stvar radi obrnejo na šalo, so že povedali svoje: nič čudnega, pravijo, da je Everest nižji, saj se je pod tolikšno težo svojih oboževalcev moral pogrezniati vase: samo v enem dnevu letošnjega maja je bilo na njegovem vrhu kar 37 ljudi!